

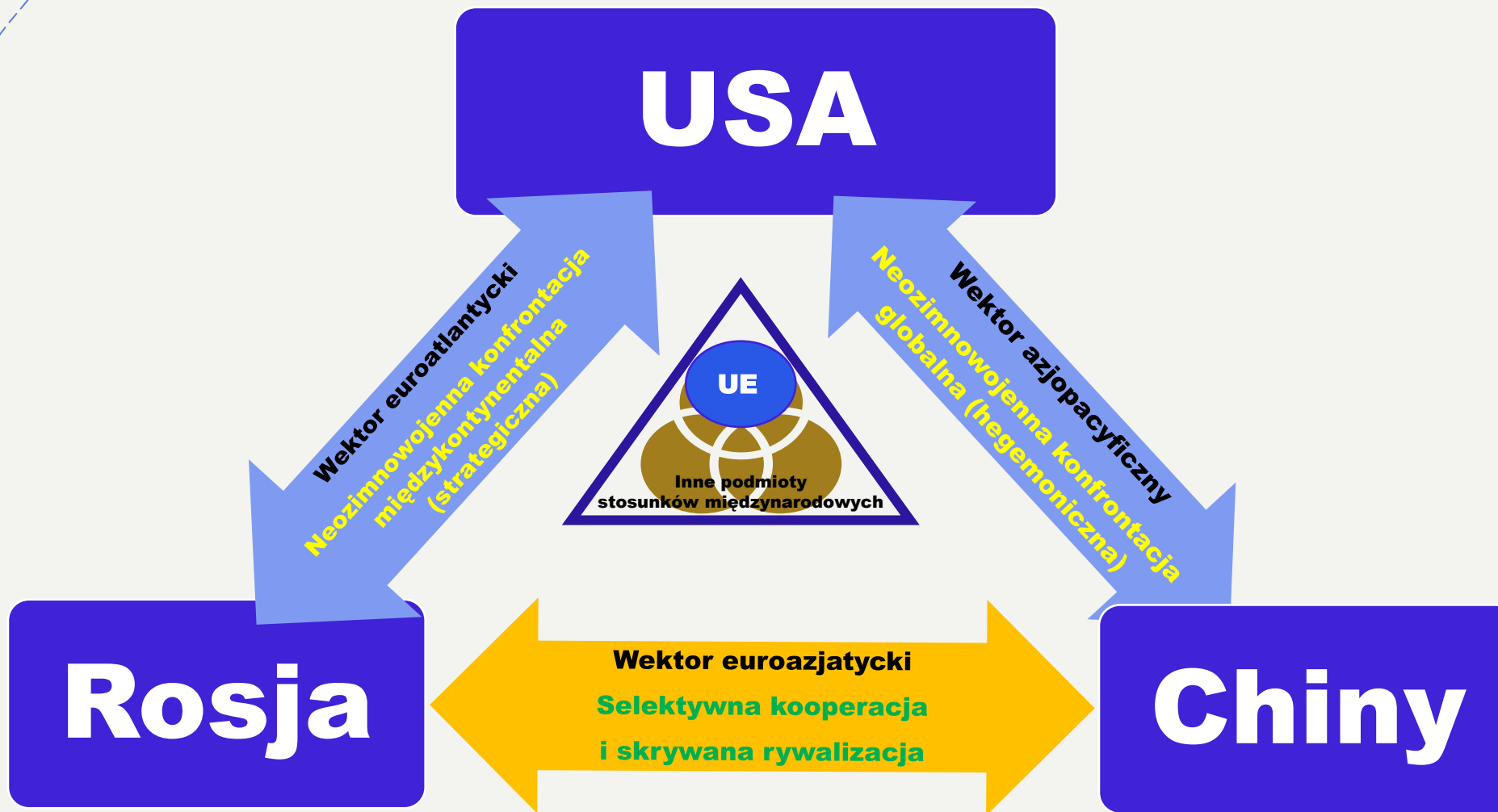
Wykład II

GLOBALNE ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA.

**Rola globalnej rywalizacji mocarstw oraz
aktywności organizacji
międzynarodowych (ONZ, NATO, UE) w
jego kształtowaniu**

Środowisko globalne

GŁÓWNE PODMIOTY I WEKTORY GLOBALNEJ RYWALIZACJI WIELKOMOCARSTWOWEJ

Rejon Azji i Pacyfiku

- **Chiny:** wzmagają aktywność w regionie i zdolności konfrontacji z USA (konwencjonalne, kosmiczne, cyber- i nuklearne): strategia aktywnej obrony i doktryna wielodomenowych precyzyjnych operacji
 - Tajwan
 - Morze Południowo-Chińskie
 - Inicjatywa Pasa i Szlaku (**ewolucja ku mniejszym projektom**)
- **Korea Północna** – ryzyka konfliktu na Półwyspie Koreańskim, asymetryczne zagrożenia nuklearne dla USA
- **Indie/Pakistan:** ryzyka wojenne z bronią nuklearną w tle

Możliwe scenariusze rywalizacji **USA-Chiny**

Konfrontacyjny (raczej nieunikniony)

Kooperacyjny (mało realny)

Nowa zimna wojna: wojna polityczna
(bardzo prawdopodobna: presja polityczna,
ekonomiczna, informacyjna, wyścig zbrojeń,
incydenty militarne, proxy wars...)

Sytuacja nierozstrzygalna
przez dekady, jak pierwsza
zimna wojna w XX wieku

Wojna incydentalna: ograniczony
konwencjonalny konflikt zbrojny
(prawdopodobna: duży incydent zbrojny,
intencjonalna, sprowokowana lub ...niechciana
wojna; Morze Południowochińskie, Tajwan, Korea...)

Sytuacja ryzykowna. Obie
Strony mają szanse na
zyski, ale obie ryzykują
stratami, a nawet
katastrofą eskalacyjną

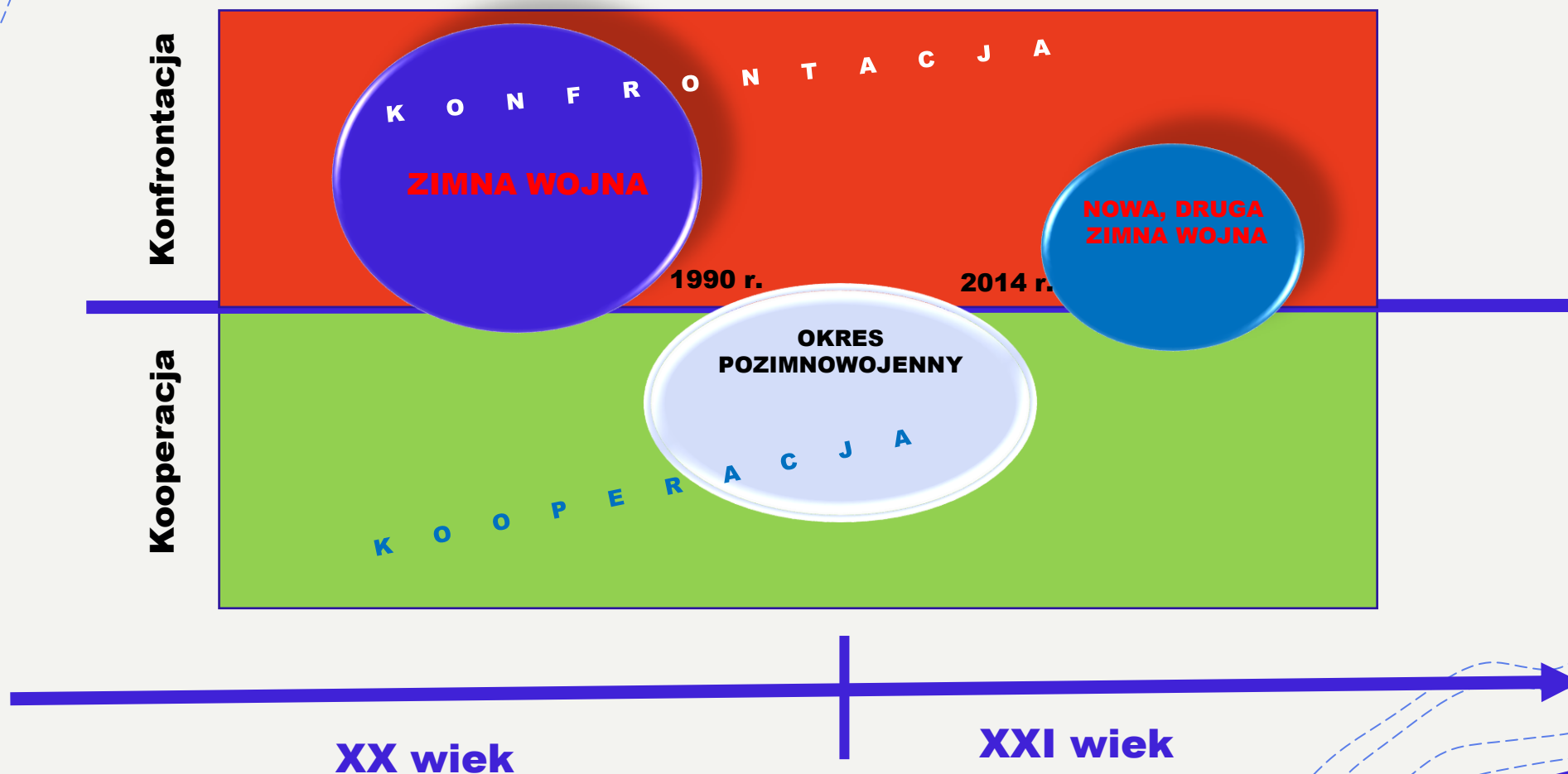
Wojna totalna: na pełną skalę, nuklearna
(bardzo mało prawdopodobna, ale nie dająca się
wykluczyć jako przypadkowa lub po nieudanej
deeskalacji...)

Sytuacja katastrofalna.
Obie strony przegrywają

**Szanse i ryzyka
USA i Chin**

Rosja – USA

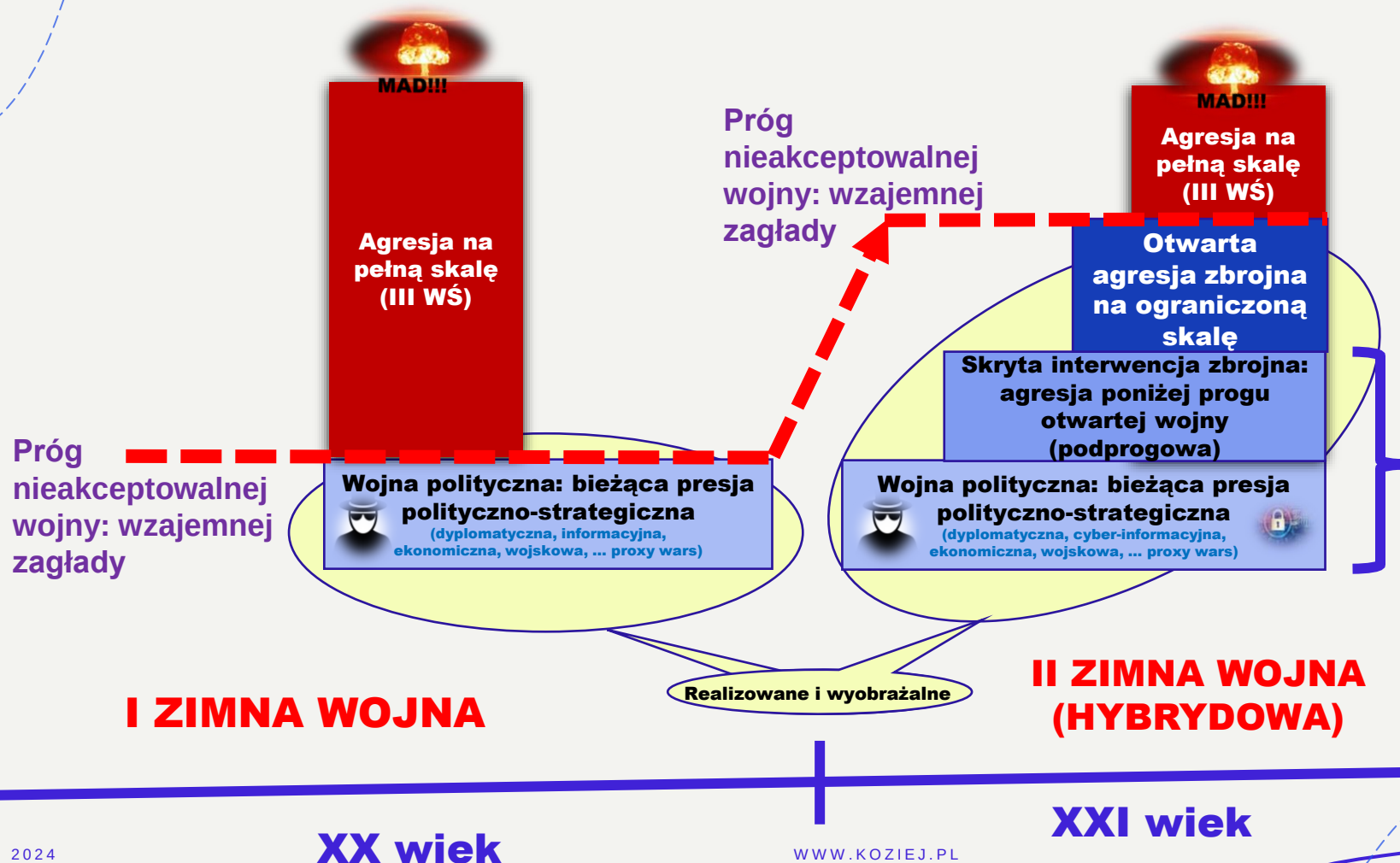
**Od zimnej wojny, przez okres pozimnowojenny do ...
nowej (drugiej) zimnej wojny**

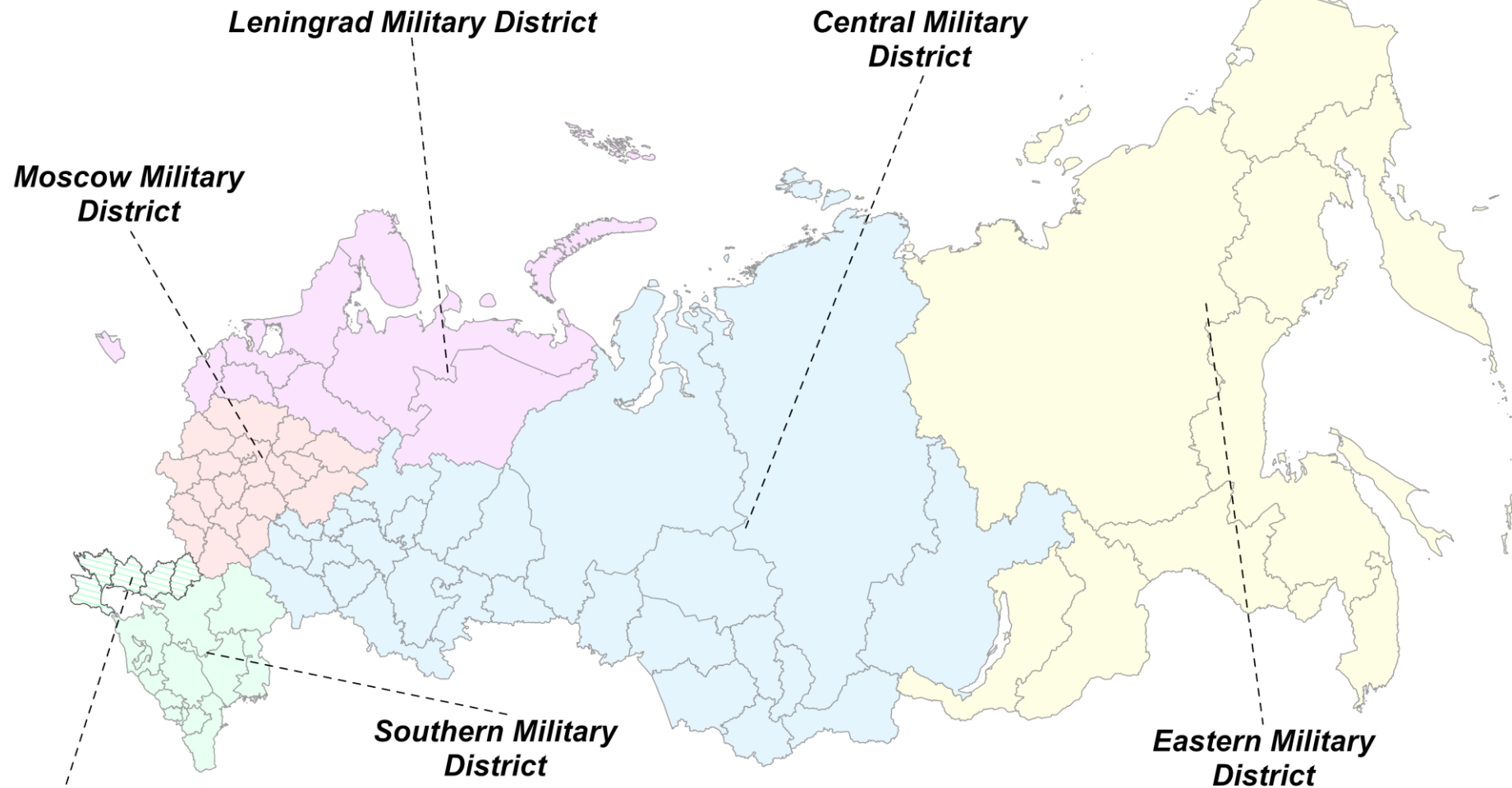
Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku: poziomy/stopnie eskalacji

Zimna wojna jako praktyczne zjawisko w stosunkach międzynarodowych, w tym stosunkach bezpieczeństwa i jednocześnie jako kategoria teorii tychże stosunków, pojawiła się w erze nuklearnej, a jej istotą jest konfrontacja polityczna między dwoma stronami, które w razie bezpośredniej wojny „gorącej” mogłyby z gwarantowaną pewnością wzajemnie się zniszczyć i dlatego w tej konfrontacji nie przekraczają jej progu.

- *Operacje hybrydowe*
- *Operacje w „szarej strefie”*
- *Operacje „pod fałszywą flagą”*

Re-structured Russian Military Districts as of February 26, 2024

Russian President Vladimir Putin signed a new decree incorporating the entirety of Kherson, Zaporizhia, Donetsk, and Luhansk oblasts, not just the parts currently under Russian control, into the Russian Southern Military District. Crimea has been part of the Southern Military District since 2014.

Map by Noel Mikkelsen and George Barros
© 2024 Institute for the Study of War

Rosja-Chiny

- **Nie zrównoważone partnerstwo**
- **Wspólne cele – przeciw USA**
- **Rozbieżności interesów: eksploatacyjna polityka Chin wobec Rosji**
- **Wpływ wojny w Ukrainie na relacje Chiny-Rosja: werbalne wspieranie Putina, praktyczne stanie z boku**
- **Formy współpracy: zbrojeniowa (zakupy, licencje), wspólne ćwiczenia, szkolenia kadr, kontakty polityczne**

Bliski Wschód

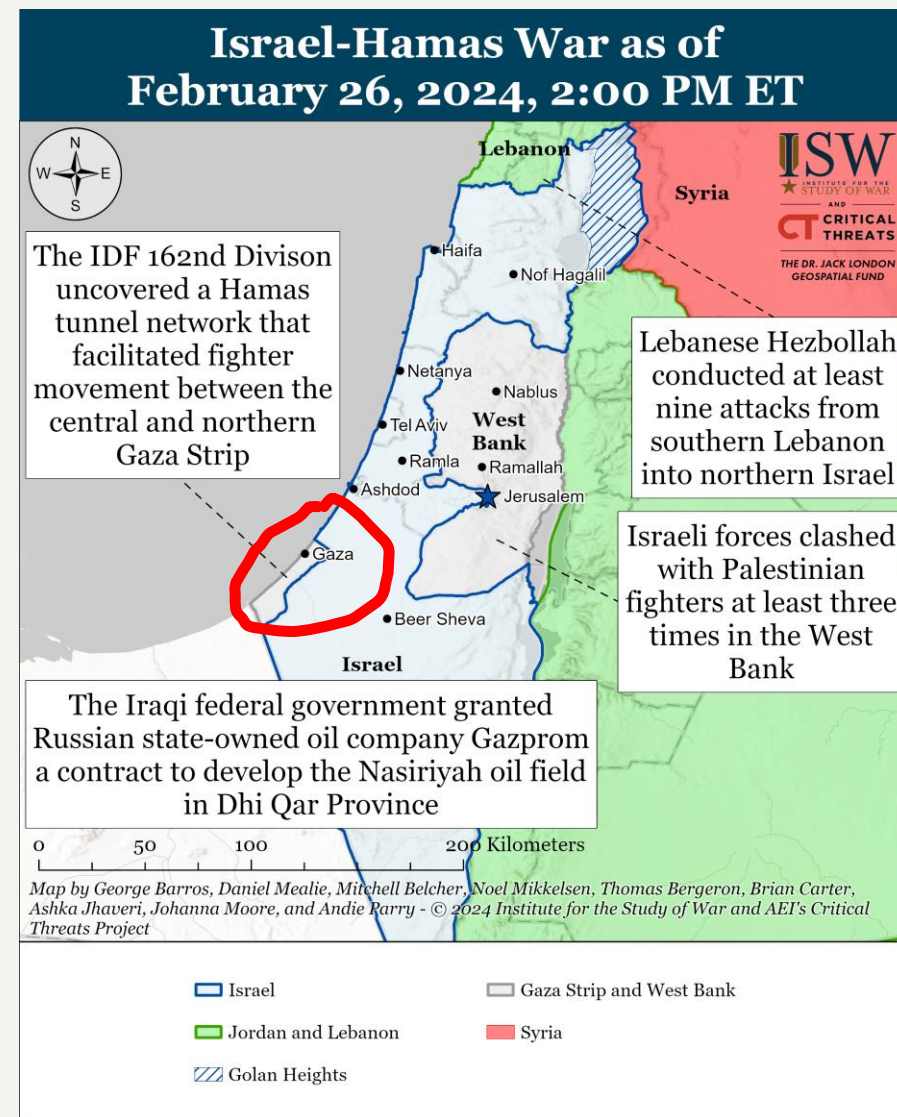
- **Problem palestyński**

- **Atak Hamasu na Izrael 7.10**
- **Reakcja Izraela**
- **Zaangażowanie podmiotów zewnętrznych (Iran, USA, Turcja, Rosja, Chiny)**
- **Prognoza – ryzyka eskalacji**

- **Iran: ryzyko nuklearyzacji Bliskiego Wschodu**

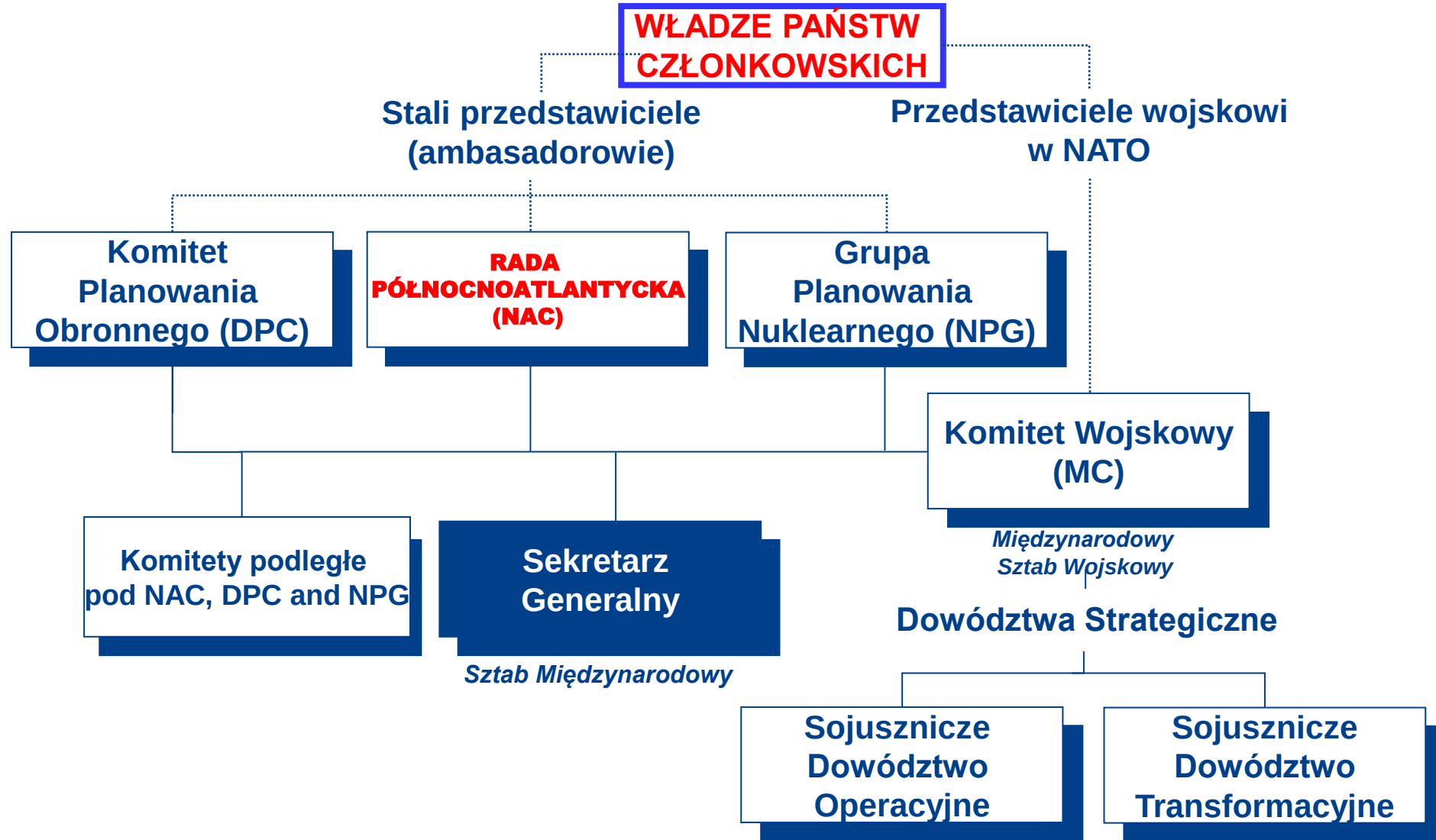
- **Syria: niewygaszony konflikt**

- **Turcja: ambicje mocarstwa regionalnego**

NATRO

STRUKTURA CYWILNA I WOJSKOWA

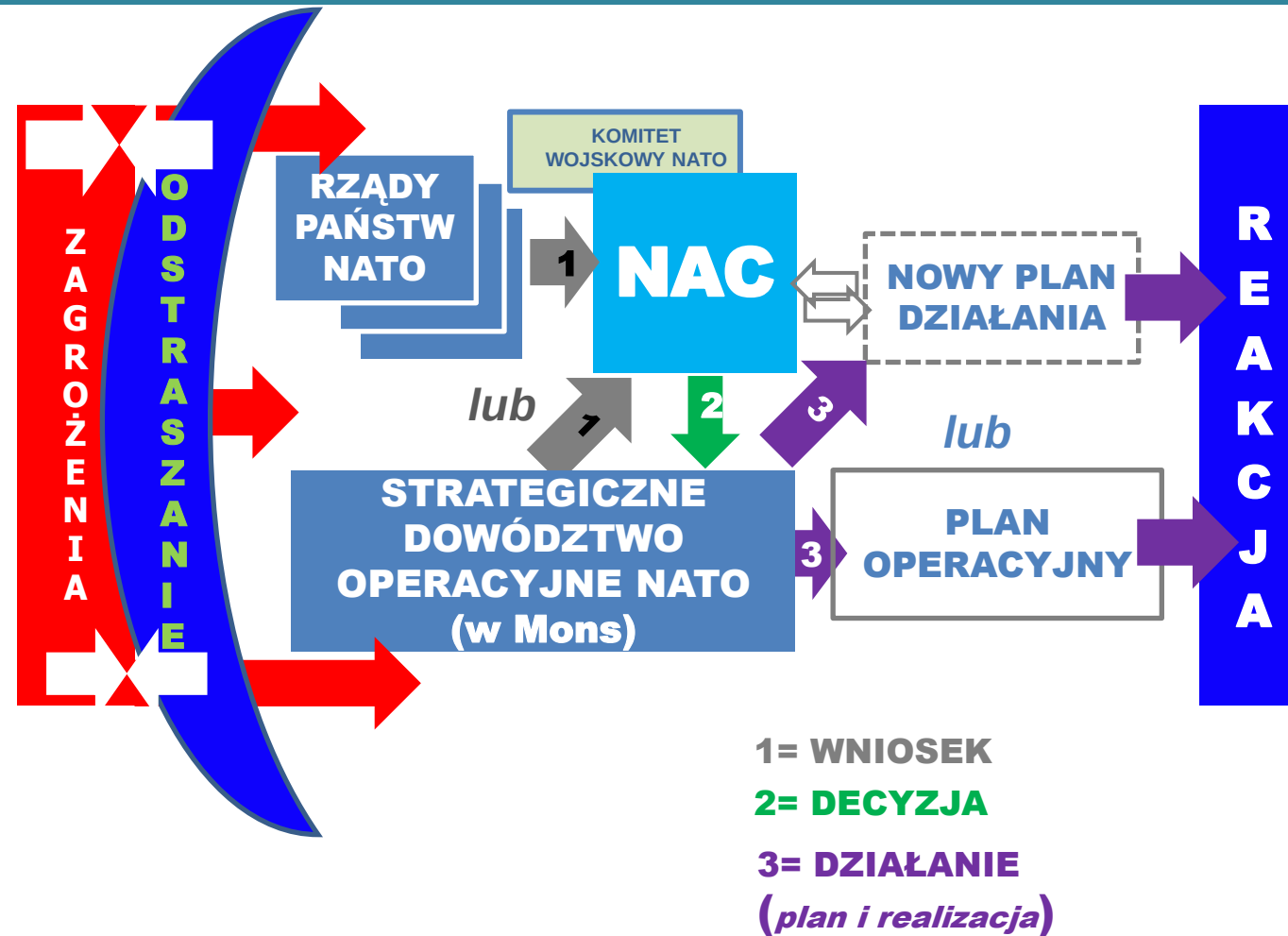

Zintegrowana struktura dowódcza

Zasady funkcjonowania

- **Permanentne konsultacje polityczne**
- **Procedury konsultacyjne – komitety - rola stolic – zasada konsensusu**
- **Relacje między decyzjami sojusznicznymi i stanowiskami narodowymi**

Mechanizm reagowania NATO

Koncepcja strategiczna NATO z 2022 roku

https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept.pdf

- **Cele i zasady**
 - **Zapewnienie kolektywnej obrony, więzi transatlantyckie**
- **Środowisko strategiczne**
 - **Konfrontacja strategiczna, niestabilność, wybuchające konflikty: Rosja – najpoważniejsze i bezpośrednie zagrożenie; Chiny; terroryzm; cyber-; klimat**
- **Podstawowe zadania**
 - **Odstraszanie i obrona (mix zdolności nuklearnych, konwencjonalnych, MD + cyber- i kosmos)**
 - **Zapobieganie i reagowanie kryzysowe**
 - **Kooperatywne bezpieczeństwo („otwarte drzwi”, partnerstwa)**

ODSTRASZANIE SOJUSZNICZE

- **Odstraszanie zintegrowane/wielowymiarowe**
- **Odstraszanie nuklearne:**
 - na poziomie strategicznym - zasada **MAD**
 - Na poziomie taktycznej broni atomowej - **Nuclear Sharing**
 - Odpowiedź USA/NATO na rosyjską doktrynę „deeskalacji nuklearnej”
 - Udział Polski (terytorium, F-35...)
- **Od odstraszania odwetowego do odstraszania wzbraniającego/uniemożliwienia. Polityczna doktryna obrony „każdego cala” terytorium NATO = wymaga strategii obrony uprzedzającej**

Obrona sojusznicza

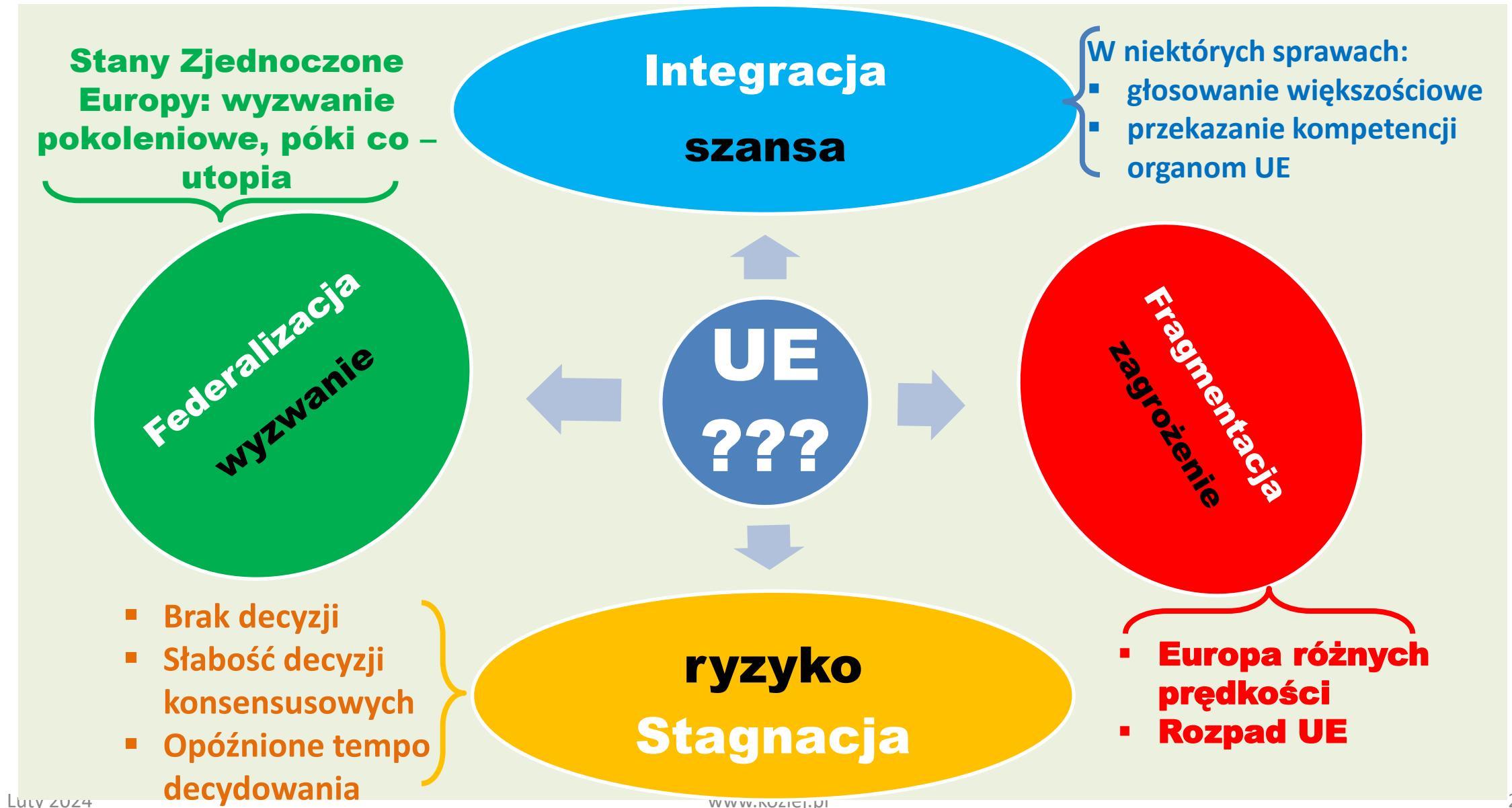
- **Monitorowanie kryzysu i wykrycie narastającego zagrożenia (wywiad, rozpoznanie, monitoring...): działania narodowe, oceny sojusznicze: **zdolności przeciwwzaskoczeniowe!****
- **Reagowanie obronne: wzmożenie odstraszania (powstrzymywania, mitygowania); operacja kontr-kryzysowa NRF/SSR **uprzedzające rozwinięcie**; podwyższenie gotowości sił narodowych; uaktualnienie planów operacyjnych...**
- **Przekazanie wojsk w operacyjne podporządkowanie dowództw sojuszniczych (Transfer of authority)**
- **Operacja obronna: **uderzenie uprzedzające?, obrona wysunięta** (początkowo narodowa???, od początku sojusznicza!!!)**
- **Manewr strategiczny głównych sił wzmocnienia i kontrofensywa**
- **Próg wojny nuklearnej???**

Strategiczne wymagania wobec NATO

- **Więzi transatlantyckie**
- **Przyjęcie Ukrainy**
- **Bieżące uaktualnianie operacyjnych planów obronnych**
- **Zwiększenie budżetów obronnych**
- **Wzmocnienie zdolności przeciwwzaskoczeniowych**
- **Usprawnienie pokonywania progu konsensusu decyzyjnego**
- **Uadekwatnienie odstraszania nuklearnego jako odpowiedzi na rosyjską doktrynę deeskalacji nuklearnej**
- **Rozwinięcie wysuniętej obrony, z ewentualnością **obrony uprzedzającej** (obrona „każdego cala” terytorium NATO)**
- **Uelastycznienie kryzysowego użycia Sił Odpowiedzi NATO, w tym zasad ich uprzedzającego, a nie tylko reaktywnego, użycia w obliczu oznak nadchodzącego kryzysu**
- **Poprawienie mobilności strategicznej w Europie (wojskowe Shengen)**

UNIA EUROPEJSKA

Kwadryga dylematów strategicznych UE

UNIA EUROPEJSKA: Globalna Strategia WPZiB/2016

- **MISJA:** promowanie pokoju, zapewnianie bezpieczeństwa i dobrobytu oraz budowanie ładu globalnego
- **PRIORYTETY:** bezpieczeństwo UE, odporność na pld. i wsch., podejście zintegrowane, kooperatywne łądy regionalne, ład globalny
- **WARUNKI SKUTECZNOŚCI:** wiarygodność, zdecydowanie, spójność
- **DALSZE KROKI:** nowelizacja strategii sektorowych, przeglądy strategii globalnej

Poziom ambicji UE w dziedzinie bezpieczeństwa: zadania strategiczne

REAGOWANIE NA ZEWNĘTRZNE KONFLIKTY I KRYZYSY:

obejmuje pełne spektrum zadań WPBiO w zakresie cywilnego i militarnego reagowania kryzysowego. Celem jest poszerzenie zdolności reagowania we wszystkich fazach cyklu konfliktowego, włącznie z prewencją, aby promować pokój i bezpieczeństwo w ramach opartego na zasadach ładu globalnego spinanego przez ONZ. Ambicją UE jest, aby być zdolną reagować zdecydowanie i szybko w ramach wszystkich zadań ujętych w artykule 43 Traktatu o UE

OCHRONA UE I JEJ OBYWATELI:

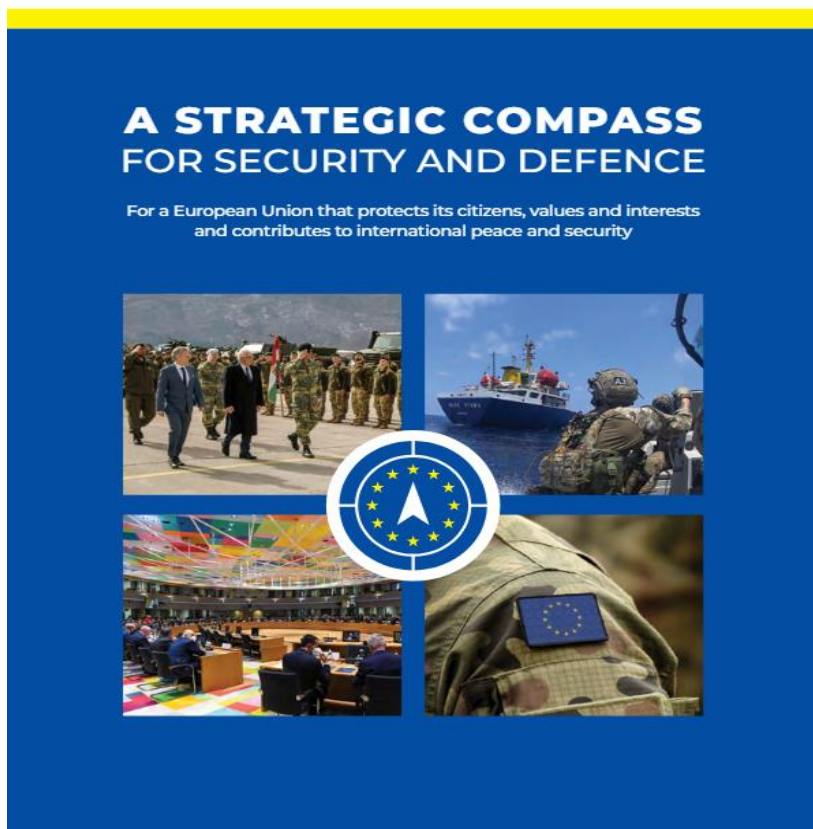
Obejmuje takie zadania, jak ochrona sieci i infrastruktury krytycznej; bezpieczeństwo granic zewnętrznych, włącznie z budowaniem takich zdolności u partnerów; ochrona cywilna i reagowanie na katastrofy; zapewnienie stabilnego dostępu i korzystania z przestrzeni globalnych; przeciwdziałanie zagrożeniom hybrydowym; cyberbezpieczeństwo; zapobieganie i przeciwdziałanie terroryzmowi i radykalizmom; zwalczanie przemytu; budowanie zdolności radzenia sobie z nielegalną migracją; promowanie przestrzegania reżimów antyproliferacyjnych oraz zwalczanie nielegalnego handlu bronią i zorganizowanej przestępczości

BUDOWANIE ZDOLNOŚCI PARTNERÓW W DZIEDZINIE BEZPIECZEŃSTWA:

Misje/operacje wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony o zadaniach szkoleniowych, doradczych i/lub konsultacyjnych (mentoringowych) w sektorze bezpieczeństwa

KOMPAS STRATEGICZNY UE – 2022 r.

A STRATEGIC COMPASS TO MAKE EUROPE A SECURITY PROVIDER

Cele:

- **Zapewnienie wspólnych ocen środowiska bezpieczeństwa;**
- **Zapewnienie większej spójności w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony**
- **Określenie nowych sposobów i zdolności zapewniania bezpieczeństwa i obrony**
- **Określenie jasnych kryteriów oceny postępu w rozwoju ESDP**

Zadania: wzmocnić...

REAGOWANIE

Usprawnić decyzje polityczne i finansowanie, zwiększyć zdolności (5000 żołnierzy), wzmocnić struktury dowodzenia

BEZPIECZEŃSTWO

Zwiększenie zdolności wywiadowczych, reagowania na zagrożenia hybrydowe, cyberbezpieczeństwo

INWESTOWANIE

Zwiększenie nakładów na obronę i bezpieczeństwo, wprowadzanie wspólnych rozwiązań zbrojeniowych, wykorzystanie PESCO i EDA

PARTNERSTWO

Współdziałanie z NATO, ONZ, OBWE oraz ważnymi graczami państwowymi spoza UE

EUROPEJSKA UNIA OBRONNA?

- **Zagrożenia rosyjskie i ryzyka transatlantyckie (D.Trump)**
- **Optymalna rola: UE provider, NATO user**
- **Ale wyzwanie: Konieczność mentalnego i koncepcyjnego przygotowania się Europy na scenariusz „bez USA”, czyli bez NATO**
- **Najlepiej wedle modelu obowiązującego w NATO: wspólne dowództwa i plany, odrębne armie narodowe; komisarz ds. obronności**
- **Wspólna armia europejska dopiero w scenariuszu (b.odległym) Stanów Zjednoczonych Europy. Teraz ewentualnie pomysł R.Sikorskiego: „**Legion Europejski**”**